

Oudegracht 65

3511 AD Utrecht

tel: (030) 2317189

fax: (030) 2311922

rooierat@rooierat.nl

www.rooierat.nl

VERS VAN DE PERS

- T. Akcam, *De Armeense genocide*, Nieuw Amsterdam, € 32,50
- A. Badiou, *Metapolitics*, Verso, € 18,00
- J.A.A. Doorn, *Duits socialisme*, Mets & Schilt, € 29,90
- J. Fest, *Ik niet, De Bezige Bij*, € 24,90
- A. Fontaine, *Het rode gevaar*, Mets & Schilt, € 49,90
- Grassroots Projects (red.), *Esperanza, Dutch hardcore punk against the G8*, CD, € 7,00
- K. de Gucht, *Pluche*, Houtekiet, € 16,50
- C. Hedges, *American Fascists*, Vintage, € 22,95
- F. Herve (red.), *Clara Zetkin oder: Dort Kämpfen, wo das Leben ist.*, Dietz, € 7,95
- D. Hume, *Moral Philosophy*, Hackett, € 20,00
- G. Lock, *Political Philosophy*, 4 audio-cd's, Home Academy Publishers, € 34,95
- P. Macherey, *In a Materialist Way*, Verso, € 56,00
- C. Stuldreher, *De legale rest*, SUN, € 35,00
- C. Twickel, *Hugo Chavez*, Nautilus, € 22,25
- U. Umit Ungor, *Vervolging, Onteigening en Vernietiging*, Aspekt, € 14,95
- P. Verbeken, *Arm Wallonië*, Meulenhoff/Manteau, € 19,95
- J. Wasserstrom, *China's Brave New World*, Indiana UP, € 23,95
- R. Wijnberg, *Boeih, Prometheus*, € 12,50
- W. Willems en L. Lucassen (red.), *Krachtige stad*, Bert Bakker, € 19,95

GESCHIEDENIS

'Zo zong de NSB'

In maart 2007 verscheen het boek 'Zo zong de NSB, Liedcultuur van de NSB 1931-1945' van onderzoeksjournalist Gerard Groeneveld bij uitgeverij Vantilt. Bij het boek is ook een cd verschenen met opnames uit de vooroorlogse periode tot en met 1945. Groeneveld richt zich in zijn studie op de rol van de liedcultuur in Nederland en Duitsland. Om de rol van liederen van de NSB beter te begrijpen, start het boek met een geschiedenis van de Duitse nazistische liedcultuur. Diverse liederen komen aan bod, zoals het Horst Wessel-lied van SA-man Horst Wessel. Ook het bekende lied 'Lili Marleen' ontbreekt niet in de beschrijving. Het unieke aan dit nummer is dat het door zowel nazi's als geallieerden werd gezongen. 'Lili Marleen' blijkt heden ten dage

nog steeds populair te zijn. Zang gaf de Duitsers moed, verbroederde en stampte propagandaleuzen erin. Zo werden speciaal liederen gecomponeerd om een aanval op bijvoorbeeld Polen of Frankrijk te rechtvaardigen. In de propagandamachine van Goebbels werd alles van

a tot z voorbereid. Tijdens de Tweede Wereldoorlog galmden overal in bezet Europa Duitse marsliederen. De Nederlandse liedcultuur van de NSB stamt grotendeels af van de Duitse. Liedjes van de nazi's werden door de NSB gekopieerd en voorzien van een Nederlandse tekst. Maar het succes waarmee de Duitsers hun marsliederen zongen bleef in Nederland uit. Aanhangers van de NSB hadden het moeilijk en konden hun zangcultuur niet makkelijk verspreiden. De NSB kreeg te maken met een uniformverbod, waardoor de NSB-leden niet meer in uniform op straat mochten verschijnen. Het maken van propaganda werd daardoor bemoeilijkt. Ook blijken de meeste NSB-leden niet erg gemotiveerd om het repertoire van de NSB te reproduceren. Op zangavonden in het land konden enkelen wel meezingen, maar de meeste kenden slechts enkele coupletten. Daarnaast kreeg de NSB het moeilijk bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog, want de leden van de partij werden al snel als landverraders weggezet en daar viel eenvoudigweg niet tegenop te zingen. Teksten illustreren het verhaal achter de liedcultuur, soms wordt de hele tekst afgedrukt, soms enkele flarden. Ondanks dat belangrijke gebeurtenissen en personen in het boek worden uitgelegd, vereist het boek toch enige voorkennis over de NSB. Auteur Groeneveld valt op door zijn specialistische onderwerpen, zijn prettige manier van schrijven en zijn gedegen onderzoek. Dit boek

KUNST

Franz Kafka als tekenaar

Zelden komen er tekeningen uit de nalatenschap van Franz Kafka onder de aandacht van het publiek. Niels Bokhove en Marijke van Dorst hebben de 41 tot nu toe bekende samengebracht in een stevig gebonden boek. Het boek geeft een goed overzicht en kan gezien worden als een aanvulling op Kafka's literaire werk. De tekeningen bestaan uit 'schetsen' en tekeningen van zwart ingevulde mannetjes. Het zijn private hiërogliefen van de schrijver die lijken

op marionetten zonder draden. Voor een spiegel zonder spiegelbeeld en peinzend zittend op een stoel zoeken de figuren zichzelf. In de toekomst komen er waarschijnlijk meer tekeningen naar buiten, die hij overigens tekende in de kantlijn van zijn papieren. De frequentie en hoeveelheid is afhankelijk van hoe de nalatenschap van Kafka zal worden beheerd. Momenteel is deze in beheer bij de honderdjarige Ilse Esther Hoffe. Zij is de voormalige huishoudster

van Franz Kafka's vriend Max Brod. Zolang Hoffe nog op de nalatenschap zit, zullen we het voorlopig vermoedelijk met deze uitgave moeten doen.

Niels Bokhove en Marijke van Dorst, *Einmal ein großer Zeichner, Franz Kafka als bildender Künstler*, Vitalis, 2006, 110 pagina's, € 21,90

TIP VAN KAREL

Mijn vriend Charms heeft het goed begrepen

Gelijknamige ode aan de in 1942 gestorven Russische absurdistische schrijver Daniil Charms. In het boek teksten over, geïnspireerd door en van Charms. Nederlandse auteurs laten zien hoe zij door de Rus zijn beïnvloed. Onder meer de bijdragen van Berhard Christiansen en Paul de Bie zijn zeer de moeite waard en Charms meer dan waardig.

Stefan Nieuwenhuis (red.), *Mijn vriend Charms heeft het goed begrepen*, Pegasus, 2007, 103 pagina's, € 14,50

past perfect in het stramien van Groenevelds eerder uitgaves en is een aanrader voor mensen die meer willen weten over de geschiedenis en de propagandamethodes van de NSB.

Gerard Groeneveld, *Zo zong de NSB*, Vantilt, 2007, 224 pagina's, € 27,50

De maagd en de neger

De strip 'De maagd en de neger' van Judith Vanistendael is een semi-autobiografisch verslag van het Belgische asielbeleid. Dit gebeurt aan de hand van de geschiedenis van Sofie en haar vriend, de Afrikaanse Abou. Abou is een asielzoeker in België, als politiek vluchteling uit Togo vertrokken en zich nu bevindend in het Belgische asielsysteem. Het verhaal draait om de liefde tussen Abou en Sofie en om Sofie's ouders, die een grote rol spelen in het beeldverhaal. De ouders van Sofie staan aan het begin van het verhaal nogal sceptisch tegenover de relatie van hun dochter met een asielzoeker, maar deze houding verandert naarmate het boek vordert. Deze verandering hangt samen met de veranderingen in de situatie van Abou, welke gevangen zit in het Belgische asielsysteem. Sofie's ouders zetten zich over hun vooroordelen heen en geraken steeds meer betrokken bij Abou's

gevecht om niet uitgezet te worden. Ze nemen hem in huis en zetten alles op alles om het te helpen. Hoe meer de ouders leren over het Belgische asielsysteem, hoe meer inzicht de lezer erin krijgt. Hij/zij komt er achter dat het in België vrij moeilijk is een verblijfsvergunning te verkrijgen; slechts 10 procent van de aanvragen worden uiteindelijk goedgekeurd. Abou en Sofie worden uiteindelijk zo ver gedreven dat ze zich genoodzaakt zien te trouwen, om er maar voor te zorgen dat Abou niet wordt gedeporteerd. Dit verhaal laat goed zien in wat voor beknellende situatie asielzoekers zich bevinden in België en is daarmee een aanklacht tegen de Belgische asielprocedure. Schokkend is dat de ervaringen waarop deze strip gebaseerd zijn al van 10 jaar terug dateren, terwijl de beschreven situatie nog grotendeels van toepassing is op de huidige situatie. De auteur hoopt dan ook weer enig discussie te doen oplaaien omtrent dit onderwerp, en na dit boek gelezen te hebben, zullen velen het er mee eens zijn dat dit ook hard nodig is.

Judith Vanistendael, *De maagd en de neger, Papa en Sofie*, Oog & Blik, 2007, 60 pagina's, € 13,50

Kapitalistisch Links?

Het vrije woord

COLUMN

Mannen waren het meestel, een beetje van dezelfde soort. Ze bleven lang in de winkel, bladerden snel door tijdschriften, langzaam door wat boeken. Dan rekenden ze morrend de krantjes af die ze bij binnenkomst al hadden gepakt. 'Duur issut hier', bromden ze dan, 'met zulke prijzen kun je jezelf toch niet meer links noemen!?' Geduldig pareerde ik dat altijd met geijkte antwoorden: regels en wetten, de huur, de kosten van een zo groot collectief. Maar ergens knaagde het toch ook: waarom is ook het 'linkse boek' inderdaad zo godallegezuss duur?

Werken doe ik al een tijd niet meer in De Rat. Als klant heb ik de notoire klagers al een tijdje niet meer gezien. Vraag me af of ze nog komen. Met de komst van de Euro zijn Nederlandse boeken immers nog eens een stuk duurder geworden. Dat is, hoe zal ik het zeggen, lullig, zeker voor mensen met een kleine beurs. Maar de geijkte antwoorden van toen zijn inmiddels spijkerharde argumenten.

In 2005 is besloten de zogenaamde vaste boekenprijs in Nederland in aangepaste vorm te handhaven. Al een eeuw of wat wordt de prijs van boeken in Nederland centraal geregeld, opdat bestsellers de uitgave van obscure (linkse) werkjes mede kunnen financieren. Die boekenprijs is bovendien relatief hoog, zodat kleine, leuke, gespecialiseerde boekhandels überhaupt kunnen bestaan. Gewijzigd is nu vooral de regelgeving rond kortingen. Alle boekhandels mogen grote en minder grote klanten in sommige gevallen een beetje matsen. Grote boekhandels bedingen grote kortingen bij grote uitgevers, waarmee zij alleen grote klanten heel erg kunnen matsen. Meer en meer wordt de boekenmarkt zo oligopolistisch: veel, maar steeds minder sappelende handelaartjes, een luttel aantal succesvol grote. Ook aan de Oudegracht is en blijft een boek dus duur. Maar goedkoper mag 'ie niet, en daar is ook wel wat voor te zeggen. Bij De Rat betaal je er behalve papier, drukwerk, kennis en -wie weet- wat inspiratie ook kleine banen mee, kennis van zaken.. Nog steeds spendeer je er ook aan een linkse infrastructuur, aan ruimte voor initiatieven, de instandhouding van een mooie traditie. De winst is er zo een beetje voor jou, een beetje voor de winkel. Verder op de gracht is 'ie tegenwoordig het dubbele, maar zie je er zelf niets van terug.

Allie

RAMSJ

Aanbiedingen in Juli 2007

De onderstaande boeken kunnen ook als pakket worden aangeschaft tegen een gereduceerde prijs van € 30.

M. Grever & B. Waaldijk, *Feministische openbaarheid*, IISG, 1998 € 5,00

M. van der Klein, *Kranig en dwars*, IISG, 1998, € 4,90

H. Wals, *Makers en Stakers*, IISG, 2001, € 5,50

Davids & Van der Valk (red), *Kapitaal, ondernemerschap en beleid*, NEHA, 1996, € 9,50

G.M. Naarden, *Onze jeugd behoort de morgen*, IISG, 1989 € 7,50

T.A. van Dijk, *De Rasoel-Komrij affaire*, Critics, 2003, € 5,00

VRAGEN AAN KLANTEN

"Ik koop kado's bij de Turkse afdeling"

Wat doe je?

Mijn naam is Hanneke van der Heijden. Ik werk als literair vertaler Turks - Nederlands. Ik maak dus boeken, samen met een schrijver en de medewerkers van een uitgeverij, maar voor mijn werk heb ik ook veel boeken nodig. Vertalen is veel opzoeken. In de eerste plaats in woordenboeken. Tot nu toe gebruikte ik bijna alleen papieren lexica, maar een paar maanden geleden heb ik voor het eerst ook een digitale versie van Van Dale op de computer geïnstalleerd. Veel woordenboeken Turks zijn trouwens nog niet digitaal uitgebracht. Maar met woordenboeken alleen komt een vertaler niet zo ver. Soms heb je een context nodig, soms heb je encyclopedische informatie nodig, en soms is het handig om zomaar wat rond te struinen omdat je bij dingen terecht komt waarvan je niet eens wist dat je ze zocht. Voor veel van dat zoeken is internet handig, en verder de bibliotheek. Maar sommige naslagwerken heb

ik zo vaak nodig dat ik ze koop. De Nederlandse vertaling van de koran bijvoorbeeld of boeken over de geschiedenis van Turkije.

Wat koop je in de Rat?

Voor die naslagwerken ga ik naar de Rat. En voor boeken die ik kado doe (soms koop ik die bij de Turkstalige afdeling) en voor tijdschriften. Af en toe koop ik er Nederlandstalige romans of non-fictie, maar die boeken leen ik ook vaak van anderen.

Waarom de Rat?

Omdat de medewerkers altijd meteen bereid zijn om van alles uit te zoeken, omdat er veel boeken staan die ik ergens anders niet kan vinden, en omdat het leuk is om bij de kassa rond te hangen.

Wat heb je het laatst gelezen?

'Huis van genegenheid', een roman van de Turkse schrijver Sadik Yemni. Het boek kwam vorig jaar uit in Turkije. Een aantal van

Yemni's eerdere romans is in het Nederlands vertaald, dit boek nog niet. Het verhaal is gesitueerd in het Amsterdam van na de moord op Theo van Gogh. De Turkse hoofdpersoon, net als de auteur al tientallen jaren gevestigd in Amsterdam, beschrijft hoe die moord de verhoudingen tussen Nederlanders en (Turkse) migranten verandert. Daarbij worden de kool noch de geit gespaard – zowel de houding van Nederlanders als die van Turken wordt kritisch bekeken. Dat gebeurt niet alleen op een afstandelijke, analyserende manier. De hoofdpersoon voelt hoe ook hij gedwongen is een positie te bepalen, en hoe tegengestelde krachten aan hem trekken: hij wil niets liever dan een toevluchtsoord waar hij met gelijkgestemden een synthese van verschillende culturen kan beleven, maar komt ook nauw in aanraking met mensen die uit rancune en onvrede alles kapot maken. Dan wordt de stad opgeschrikt door een aantal nieuwe moorden...